

La qüestió

ELS MIRACLES NO TENEN SEGONA EDICIÓ

Un blanc ple de taques

Koldo Aguirre, deixeble de Di Stefano, salvà a contrapèl el València, un 1 de maig, fa dues temporades. En aquell partit Di Stefano entrenava el Real Madrid i perdé la Lliga. Enguany potser no hi haurà miracle. El València té càncer: econòmic, de sous i de supèrbia.

Gonzalo Moure

Quan en la nit de dissabte 4 de setembre de 1982 Tendillo arplegà una pilota solta i va marcar el primer gol de la lliga, va pensar que era un gol important; empatava el partit contra el Barcelona, en el qual debutava un xicot del raval amarg, que minuts abans havia fet cridar «maradona maradonagolgol» a tot Catalunya. Amb prou feines podia imaginar Tendillo que també marcaria l'últim gol de la lliga, contra el Real Madrid, i salvaria el València del descens a segona divisió.

Tots es van pensar que havia estat un malson, la digestió pesada d'un monstre de ciment i herba, que per berenar s'havia engolit mil milions de pessetes i 14.000 socis.

En aquell primer partit de lliga contra el Barcelona el València encara era la imatge de la solidesa: nou títols nacionals i quatre d'internacionals, classificat per a la UEFA, amb 850 milions de pressupost i una constel·lació de noms: Solsona, Saura, Tendillo, Weltz, Arnessen i, per damunt de tots, Kempes.

Ramos Costa complia la setena temporada com a president del club, el qual manejava amb mirada líquida de peix fred i mà de ferro enguantada en Gomar. El president somiava i Gomar executava. Eren els temps en què els diners no suposaven altre cansament que el de signar l'aval que preparava amb diligència la fotocopiadora de milions del carrer d'Arts Gràfiques.

Llevat del duo Ramos-Gomar, tot

era artifici. Directius com a ombres que somiaven de dur als seus pulmons una mica del fum del cigar del president, i al seu xalet del Vedat, qualsevol matí, el matador Kempes, a la primera comunió de la xiqueta.

El iot d'un directiu era famós per les gresques nocturnes amb jugadors i senyoretetes d'aquelles que no tenen por al mareig ni al menejó. Era una família alegre i bulliciosa que picava fort en les moquetes del Mindanao i el Princesa Sofia, i que viatjava a l'estranger marxava amb aires de croada. Poques vegades he sentit tanta vergonya personal com quan Jesús Barrachina, amb directius i seguidors, cantaven el *Cara al sol* a un escamot de soldats soviètics esbalaïts; infants de galtes enrojolades que no comprenien massa bé per què aquells segui-

Alguna cosa fa mala olor al València, sembla suggerir Di Stefano. Baix, el president Tormo, lector impenitent d'«El Alcázar».

J. V. ALEIXANDRE

J. V. ALEIXANDRE

dors d'un equip espanyol alçaven el braç com els hitlerians de les pel·lícules patriòtiques.

Era la mateixa temporada en què d'una manera estranya, però cada vegada més freqüent, el València perdia a casa, o no passava de l'empat. Havien derrotat el Barça i potser havien canviat la història de Maradona a l'Estat espanyol, i no eren capaços de guanyar el Valladolid.

Els periodistes esportius rondàvem el quid de la qüestió, i alguns fins i tot el coneixien perfectament. Vam entrevistar Manolo Mestre i no s'ho explicava. El president Ramos Costa feia cara de pacificador i tornava al banc, a jugar a la pilota. Vam entrevistar un vice-president que es deia Vicente Tormo i ens feia comparances divertides amb un pacient sa que

patia una mica d'arritmia cardíaca.

Una nit, Chema Rodríguez va obrir l'aixeta en un programa radiofònic nocturn d'abast nacional: «Els jugadors del València no juguen perquè no cobren. Els deuen les tres primeres mensualitats, totes les primes, la del Barcelona inclosa, i part de la fitxa». Una vaga de botes caigudes. Li ho havien xiuxiuejat dos xicots combatius. L'un, feia volantins pel costat esquerre i sonava per a Gento: es deia Pablo. L'altre volava de pal a pal i havia nascut a Burgos vint-i-sis anys abans: es deia Manzanedo.

Al cap de dos dies Toni Lara, des d'Aitana, desmentia «oficialment» que els jugadors del València no cobressen. Rumor sense fonament. Insinuació d'enemics del València. En realitat, començava el més llarg procés de metastasi generalitzada en un club de futbol que es puga recordar en l'Estat espanyol.

Metàstasi generalitzada

Els primers desmentiments es veieren seguits per tímids reconeixements, però no per solucions. Els futbolistes diuen sempre que no, però, quan no cobren, no funcionen. Senzillament perquè un sí que ha cobrat la fitxa, o perquè un altre porta les maletes als directius en les concentracions. Però Ramos Costa, en el seu joc de la pilota bancària, havia implicat el València. No hi havia diners. Era quasi un ostatge dels directors de

banc, que ja se'l miraven de cua d'ull quan tirava la cendra a la moqueta. Entre aquesta lletra que em venç i aquest creditor que em denuncia, Ramos desembeinà l'espasa i sense mirar ni tan sols enrere va començar a tallar caps d'entrenador. Va caure Mestre, que no tenia gota de culpa i que cobrava menys que ningú. Al telèfon 3811330110 de la República Iugoslava de Montenegro poden trobar sempre que vulguen un simpàtic devorador de ceba crua que es diu Miljan Milja-nic.

Miljan vingué amb els pantalons blancs dels seus temps del Real Madrid i un mètode de gimnàstica sueca. L'havíeu d'haver vist tractant de traure partit d'aquell exèrcit de xicots anèmics que sobrevivia en la UEFA i s'arrossegava pels meandres de la lliga. No va durar, el bo de Miljan. El coll, li'l re-

EVOLUCIÓ DEL DEUTE DEL VALENCIA CF FINS 1982

Any	Cobertura %	Quantitat
1978	13,90	350.000.000
1979	7,98	688.000.000
1980	9,62	603.000.000
1982	27,37	976.000.000

Deute actual: 2.000.000.0000

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE DE SOCIS

1972	34.000	1981	22.000
1973	31.000	1982	20.116
1978	24.000	1983	16.000
1979	24.000	1986	20.000
1980	23.000		

trinxà una altra estocada de Gomar o de Ramos Costa, per deixar pas a Koldo Aguirre, un basc esperitós, teòric del còrner al primer pal que, en efecte, fou finalment la salvació del València. Però això és anar molt de pressa. En Arts Gràfiques —seu del club— fins i tot Paquita, la telefonista, es va adonar que quan passava el president deixava un rastre d'olor a cadàver.

Sempre tiraran la culpa al Mundial 82 de les dificultats econòmiques del València. És una manera de desviar al

col·lectiu del futbol espanyol el pes de la tragèdia en tres temporades. Fer-ho inclús pot estar justificat. La Federació és, en realitat, un club d'encantadors de serps davant d'un espill. Amb Porta com a guru, es van dir a ells mateixos que el Mundial seria el trampolí per fer de l'espanyol el futbol més potent del món. I els uns als altres es van convèncer que uns tals deutes eren una fotesa. Van signar, i a la marxa.

Però pretendre que tot el deute és de la remodelació és falsificar la història. Mirant el quadre adjunt d'evolució del deute, es veu clarament que en el 78 ja ascendia a 390 milions, als quals el València només podia fer front en un 13,90 per cent. La remodelació doble aquesta quantitat i fa baixar la cobertura del deute al 7,98 per cent. Algun economista aleshores consultat va estar a punt de fer-se una bossa amb la pell de Ramos Costa i un cendrer amb el crani del tresorer, Baltasar Alemany Millas; un personatge amb molta culpa, que va saber anar-se'n a temps, abans que plugués a bots i barrals.

El càncer econòmic, al capdavant, s'anava escampant des de la cúspide fins a la base, sense que ningú el frenàs. Calgué que arribassen els mals

resultats perquè la tímida oposició començàs a furgar en els comptes. La informació de Chema Rodríguez, en realitat, havia desencadenat una caça de la xifra, a la qual despertaren fins els més venerables plumífers addictes al règim.

El 27 de gener del 83, enmig d'una onada d'empats amb el Celta de Vigo, un grup d'opositors aconseguí de traure a la llum l'espantosa realitat de l'oficina sinistra. Ramos resisteix, aferrat a Barrachina i a Tormo, els

enlloc. Però ho va fer. En realitat, la seua consistència d'acer i el seu somriure d'IBM foren utilitzats per frenar Suner. Va arribar a seure a la llotja al costat de Tormo, en l'època en què l'industrial alzirenc va inventar la paella crua i la ràdio en color. La paella envasada, se la van menjar al tercer món i la ràdio en color, no se la va empassar ni un etiop. Si Suner hagués desembarcat amb els seus secretaris-calavera en el València, no s'hauria arribat a la dramàtica confessió de Wilmar Cabrera («No tinc ni per menjar»), però hauria convertit el València en un fàbrica de cartonatges. Descartat Suner, el duel Mira-Tormo no va tenir color.

Perduda l'ocasió de canviar, la ciutat va assistir esbalaïda a l'espectacle més vergonyós de tota la història. Una volta guanyades les eleccions, Tormo féu l'abraçada de l'ós als companys més vàlids de candidatura: Orts, Tuzón, Olzina, Pons Martí i alguns més, i es va quedar amb els de sempre. Van tornar on solien els Dasí, Alegre i companyia. El València es va salvar un 1 de maig sense banderes roges i ens prometeren que, respecte l'assumpte dels diners, ara arribava el seté de cavalleria.

Com duplicar el deute. És fàcil

S'esdevingué que, mentre Ramos Costa feia de capataç en l'obra de la vella séquia del Mestalla, es va oblidar que el València era on era perquè havia quallat durant decennis en un entramat social de les comarques properes. El València no mereixia ser tractat com un equip de senyorets de la capital. El vell uniforme del València, blanc i folgat, no responia a la imatge del Real Madrid, sinó a una imatge pròpia, de saragüells i esparidenyes. Per això, traslladar l'èpica d'Eizaguirre, Mundo i Gorostiza a l'hotel Sidi i les olives farcides va dur l'afició al divorci. Els xicots de la Ribera van badallar una vesprada veient Giménez dormitant en la banda de sol, i decidiren quedar-se diumenge següent emulant Travolta en la discoteca Chivago River.

La sagnia fou tremenda, i en 10 anys no sols no va créixer el club sinó que es perderen 14.000 socis. En el partit contra l'Athlètic de Bilbao d'aquest mes de març, darrere de la tribuna es respirava un aire de festa d'antics alumnes. Van venir a l'enterrament del company més brillant de la classe i van aprofitar per contar-se els negocis els uns als altres. «¿I aquell?»

quals comença a traure a la palestra, però al final cau, en la històrica assemblea del Col·legi de Metges. Un lloc escaient per a diagnosticar: càncer, mortal de necessitat.

Una ocasió perduda

Tormo és un impenitent lector d'*El Alcázar*, que va aprendre de la gesta toledana a esperar el final de la guerra. En un acte consentit de màgia blanca es va presentar com a alternativa de si mateix i va enganyar els socis. Va frenar, així, un home que va poder canviar la història: Vicent Mira Lázaro, un jove advocat amb idees, que va creure possible començar de zero explicant clarament als socis que s'estava en el zero, o molt més avall.

Però el senyor del cigar es va estimar més de creure Tormo, que lleva importància fins a un infart de miocardi. Mentre Mira va oferir gestionar l'esfoç monumental del soci, Tormo somreia i es deixava fer fotos en la façana de la Caixa d'Estalvis.

La façana de la Caixa d'Estalvis era Antonio Orts, un pes pesat de la llibreta d'estalvis que creu en l'esport. Mai no em va poder o no em va voler explicar com fou embarcat en un esquif, en una nit de tempesta, rumb a

preguntava un, assenyalant de biaix cap a la gespa, on es podria el València de cos present. «Jo m'he comprat un BMW», responien els altres.

El seté de cavalleria finalment s'aparegué a Tormo en forma de Romà Cuyàs. José María García li arrancava el carnet de nit, però de dia els presidents li'l tornaven. Aquest xicot és català i val molt. Va prometre els diners de les travesses tot just quan el València pretenia llançar la tovallo-la i convertir-se al planter. Es deia Gaspar Romero i era honorat. Fou un tresorer que va caure com una plaga sobre els despatxos d'Arts Gràfiques, en els quals Gomar feia i desfeia al seu gust. Va retallar despeses i va arribar a engalipar Tormo explicant-li que uns xavals corrent podien fer el mateix paper que les estrelles del talonari. Romero va somiar amb un Ath-

El miracle

Gonzalo Moure

Aquell 1 de maig, al xiquet, se li van fer els llavis morats escoltant la ràdio, i el papà va haver d'apagar-la davant el risc que li donàs un infart. Al cap d'un minut, Pablo acaricià el baló vora el banderí de còrner, aquissat per Carrete: «Cojones, me cago en la leche puta, al primer palo, cabrón». Koldo Aguirre obligava a traure al primer pal, amb la qual cosa creava oportunitats de gol on abans només es creaven contraatacs del rival. Era el minut 44 de la primera part i el baló volà impulsat cap a la porteria mentre es calculava la segona divisió. Botubot era al primer pal, i no dubtà a pentinar cap arrere. Tendillo es va elevar amb un vol de Harrier de despegament vertical i col·locà fora de l'abast d'Agusti. Un deixeble de Di Stefano lleva-va la lliga al Real Madrid de Di Stefano, i salvava el València de la segona divisió. Mai no s'ha vist en els llibres sagrats que els miracles tinguén segona edició. Per no tenir, el València ja no té ni un Carrete que diga a Tendillo: «Maricón, tienes más suerte que la leche jodida». □

D'ací a poc, ningú no recordarà que hi hagué un València campió de lliga.

física i genètica, es van imposar les veus d'aquells que anys arrere havien tirat Di Stefano del València. I vingué, deixant el Boca Juniors tan malament com deixa ara el València.

«Solo, fané i descangayado, le vi esta madrugada salir del cabaret». Di Stefano es va equivocar de banquet. Salvà el València del descens assentat en el del Real Madrid i ha estat incapaç de fer-ho assentat en el del València.

Una merenga nova

Tormo va anunciar que se n'anava quan el València es va salvar. Ara diu que continuaria en el València fins i tot en la regional; segurament se n'anirà. La història li ho agrairà, perquè la seua gestió, a més de ser tan inútil com la de Ramos Costa, ha estat cínica i hipòcrita. Ni tan sols ha estat capaç de comprar un partit sense que se n'assabentassen les escolàpies. La merenga és plena de cucs. Tal vegada la davallada a segona servirà per regenerar el València. O potser no. Per descomptat, no amb Pedro Cortés ni amb López Lluch «Churruca». Tal vegada sí amb algú que recorde l'origen hortolà de l'uniforme del València. Algú sense aires de grandesa fora de lloc. Algú sa. Algú que no tinga cucs. Però res d'això no serà possible fins que no es professionalitze la direcció dels clubs de futbol. La nostra generació no oblidarà mai aquesta vergonya. Però si no es canvia, ni les pròximes generacions recordaran que hi hagué una vegada un València campió de lliga. □

lètic de Bilbao a la valenciana i va creure que Paterna podia ser Lezama, i no un saló de massatges i pintura facial.

Però, a Romero, li'n van fer, no un, sinó una filera de llits. Quan Cuyàs va prometre el 2 per cent de les travesses, va saber que tenia els dies comptats. El València, ja que li havia sorgit un tio a Amèrica, va preferir deixar que el deute es desbocàs i va tornar a fitxar, a fitxar i a fitxar. De 1.000 es va passar a 2.000, per a sorpresa d'economistes incrèduls.

El banquet elèctric

A Koldo Aguirre, li premiaren la salvació del València obligant-lo a cessar. Van dur Paquito, que en els racons humits del seu cor d'asturià sempre tindrà una resplendor blanca.

Va escriure contes molt bonics sobre unes botes en el vestidor, i mentre els llegia, en una emissora de ràdio es va assabentar que l'havien destituït. El va succeir Roberto, el qual sorpren- gué la notícia pesant taronges a Ribarroja. Es girà cap a l'encarregat de la finca i va dir-li: «Ara torne». No s'equivocà. Va haver de deixar el València després d'haver-lo classificat en novè lloc, i després d'haver plantejat tàcticament alguns partits més bé que Beckenbauer.

Oscar Rubén Valdez va vèncer a la tercera. Rondava el lloc des que caigué Miljanic, i fins i tot arribà a ser portada d'un periòdic esportiu, precisament collint taronges, com a successor del iugoslau. Valdez féu un equip per a Juanjo Urruti, que jugava pel seu mateix extrem. Però Urruti no era Valdez, i davant d'una tal evidència